

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom i srijedom u 8:15

Proroštvo i apokaliptika

**Kolegij Tp1110 na studiju filozofije i
teologije (6 ECTS)**

amdg.ffrz.hr → nastava

Knjiga proroka Jeremije

- 1. Zvanje: Jr 1,4-19**
- 2. Savez u Jr 31**
- 3. Povijest Knjige: Jr 36**

Michelangelo, Jeremija, Sikstinska kapelica

Bliski poznanici

- Jeremijino podrijetlo (Jr 1,1):
- Svećenički sin (iz Anatota 1,1)
 - Od kada zvanje (1,5)?
- Od prije začeca (5):
- ידע *jada* ' Bogu blisko poznat
 - Prije rođenja:
- קדש *qadaš* posvećen (usp. Post 2,3)
 - Proročki razgovor:
- “Dođe mi riječ” (Jr 1,4.11.13)
 - Gospodin govori 6x, prorok 3x
 - Kako se oslovljavaju u Jr 1,6.11?
- Imenom: יהוה (v6)
- ירמיהו *jirm^ejáhu* (v11 יהוה uzvisuje/uzvisio!)

“Before I formed thee in the belly I knew thee;
and before thou camest forth out of the womb I
sanctified thee, and I ordained thee a prophet
unto the nations.”

Jeremiah 1:5 (KJV)

Univerzalno poslanje

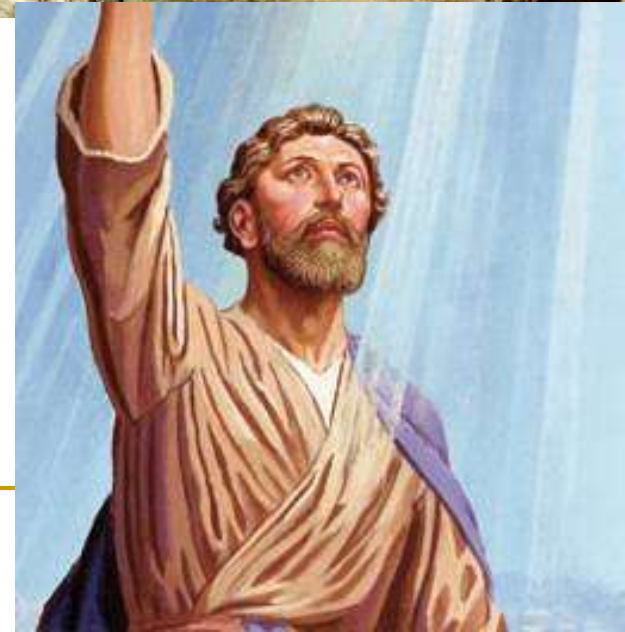
- Znak (Jr 1,9):
- Ruka doseže usta (v9)
 - Bog stavlja svoje riječi (v9 usp. Pnz 18,18)
 - Razvoj Božjih riječi u Jr 5,14 (13b KS):
- Postaju oganj u ustima (5,14)
 - Kome je Jeremija prorok (Jr 1,5)?
- Narodima (גוים *gôjim* v5)
 - Tko mu je povjeren (פקד v10)?
- Narodi (גוים), kraljevstva (v10)
 - Za koga u Izraelu (v18b):
- Kraljevi, knezovi, svećenici, narod u Judeji (v18)
 - Što *vidi* (1,11.13)?
- **badem** (11) – יהוה: **bdijem** nad riječju (12 LXX mn.)
- Lonac kipi sa sjevera (13): napadači, sud (14-16)

M. Chagall, Jeremijino zvanje, 1956.

Proročka zadaća

- Izvor poslanja (Jr 1,7.9):
- **Bog šalje** (שלח *šālah*)
 - Trostruka uloga u v18?
- **Grad – stup – zidina (v18)**
- **Okvir knjige:**
Jeruzalem, hram, zidine (usp. c52)
 - Što treba činiti? (Jr ,7.17)
- **Idi! (v7)**
- **Govori sve što ti zapovjedim (v7.17)**
 - ← Božje riječi (1,9.12)
- **Opaši bedra! (v17)**
 - → ratnik riječima

Mladi ratnik

- *Kako sam sebe tumači u v6?*
- נער *ná'ar* “mališ”, momak (v6s)
 - usp. Jošua (Izl 33,11), Samuel (1 Sam 3,1.8), Salomon (1 Kr 3,7)
 - *Subjektivna sud u 1,6:*
- Ne zna govoriti (6)
 - Obećanje i potpora u v8.19 (2x):
- “ja sam s tobom...” (1,8.19)
 - Određena:
- “...da te izbavim”
 - Naknadna procjena u 20,7:
- “Zaveo si me!” (20,7)

S. Dalí, *Seduxisti me, Domine* (1964.-67.)

Savez u

Jr 31,31–34

Kontekst i značenje

Proročki pogled

- tekst u “Knjizi utjehe” Jr 30s
- בְּרִית הַדְּשָׁה *b^erît hadašâ* (31,31)
- “novi savez”
 - Oznaka: נֶאֱמַר יְהוָה (4x v31-34)
 - “riječ Gospodnja”
- obiteljski prostor:
 - בית *bêt* “dom” Izraelov (v31.33), Judin (v31)
 - braća: אָח *'aḥ* (v34),
 - bližnji: רֵעַ *rēa'* “drug” (v34)
 - narod: עַם *'am* (v34) – rodbina

Božja naklonost

- Novost: aktivnost u Jr 31,33?
- Upisat ću *Pouku*
(Zakon = תורה *tôrâ*)
na njihovo srce (33)
 - Sadržaj saveza u v33s?
- 1. *formula saveza* (v33):
- Bog prihvaća zajednicu i priznaje se njezinom
- 2. “Svi će me znati” (v34)
 - blisko poznavanje: ידע *jada’* (usp. 1,5)
- Temelj saveza: סלה *salah* (v34)
- “*Oprostit ću krivnju*” (← Lev 4s)

Kako je nastala Knjiga proroka Jeremije

Jr 36

Prilog za imanentnu hermeneutiku

Kako je nastala

- *Motivacija (Jr 36,2.28):*
- **Božji nalog: “piši!” – 2x**
 - *Nakana u v3.7?*
- **Možda će se vratiti**
 - obraćenje, שׁוּב *šûb* (3.7)
 - *Metoda pisanja 4.6.17s.27.32 (18)?*
- **Diktat Baruhu (“iz usta” proroka)**
- **svjedoči: “kazivao mi, pisao sam” (v18)**
 - *Što je zapisano? v2... (4.6.8.11)*
- **“sve riječi” (2.4.17s.20.28) – od Jošijina doba (v2)**
- **“riječi Jahvine” Jeremiji (4.6.8.11)**

Sudbina knjige

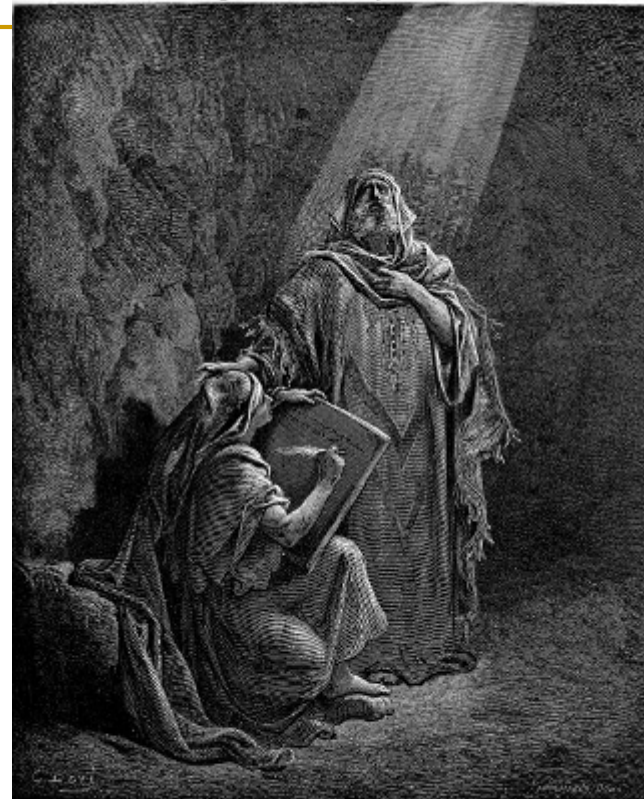
- *Gdje se i kad čita (Jr 36,10?)*
- **Baruh čita u hramu (v10)**
 - **Post (Jom Kippur?)**
u 5. g. Jojakimovoj
 - *Kome prvo (v10)?*
- **Svemu narodu (v10)**
 - *Kome potom (v15)?*
- **pred glavarima (v15),**
 - *Kome čita sluga (v21):*
- **Sluga čita pred kraljem (v21)**
 - *Što sa svitkom u v23?*
- **Kralj spaljuje komad po komad (v23)**

- *Razlog spaljivanja u v29?*
 - **Bogu poznat**
- **Najavljena propast (“babilonski kralj” v29)**

Drugi svitak

- ❑ *Nov nalog u Jr 36,28 (→ 32):*
- “drugi svitak” – piši
- **Ispunjenje: Baruh opet piše (v32)**
 - ❑ *Tema knjige (v31):*
 - ❑ Sve zlo koje prijeti Jeruzalemcima i Judejcima (v31)
 - ❑ *Zapisano isto kao prije? (v32)*
- Još mnogo takvih riječi (v32)
 - ❑ *Sudbina pisara i proroka (v26):*
- **Skriveni, Bog ih je sakrio**
 - ❑ ← savjet velikaša (19)

Doré Bible Illustrations • Free to Copy
www.creationism.org/images/

Jer 36:4 Then Jeremiah called Baruch the son of Neriah; and Baruch wrote from the mouth of Jeremiah all the words of the Lord, which he had spoken unto him, upon a roll of a book.